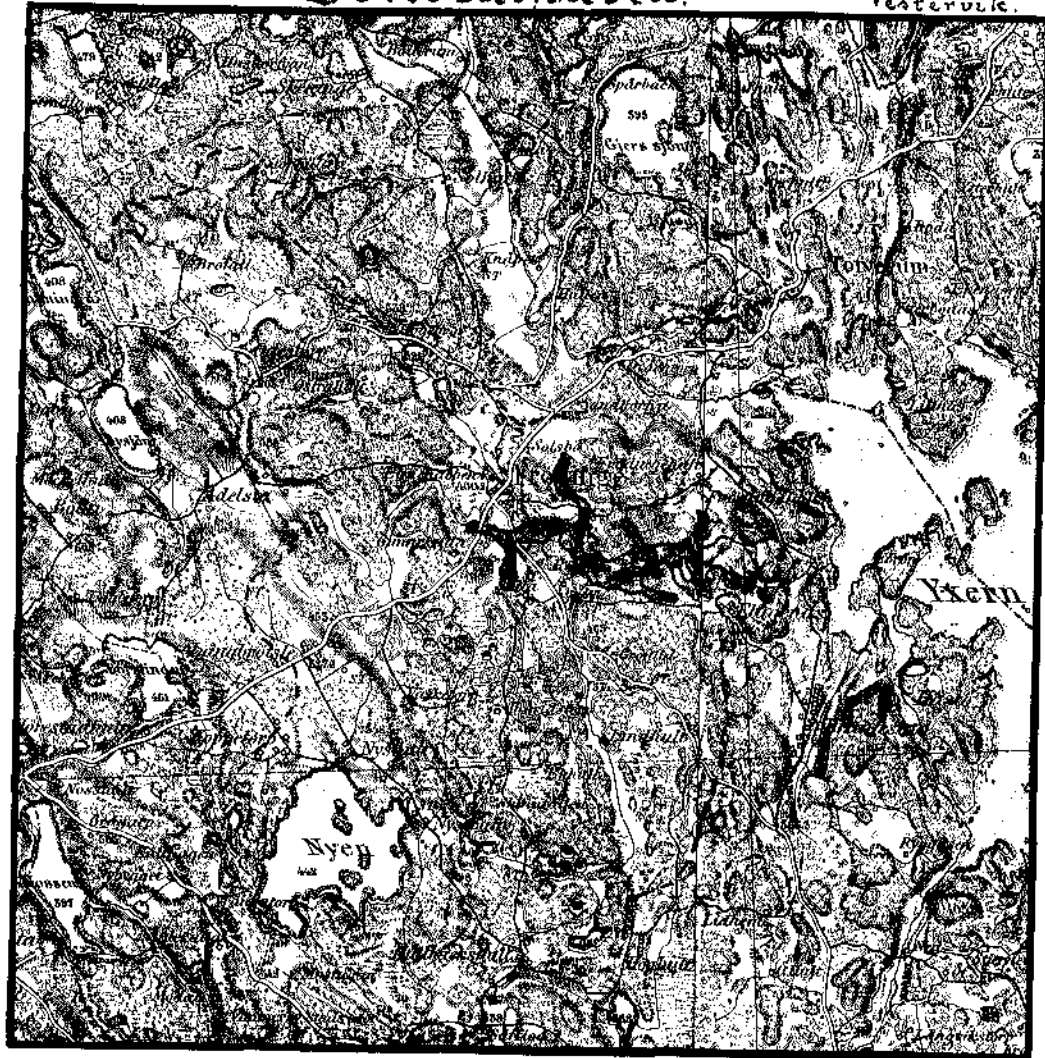

Vimmerby.

Generalkarta.

Vestervik.

Skala 1:100000.

Afskrift.

Tillhör den af Kongl. Majt. den 28 Oktober
1892 nådigst fastställda planen med vilkor, att
förstärkningsåtgärder å de ställen i aflöppskanalen,
der sådant kan erfordras, vidtagas i enlighet med
föreskrift af Statens kontrollerande ingenjör.
Stockholm den 3 januari 1893.

J. F. Rickert

På afskriften bekräftar / A. M. Lindgren.

e. o.
Ovet Vilhelm Kording.

Afskrifter.

Odlingsfonden.

Betänkande och förslag till torr-
läggning och odling af vatten-ska-
dade marker, tillhörande byarne och
hemmanen Thugenäs, Frödingehult,
Frödinge, Tyrtorp, Rötola, Klåta
och Gunneskulla uti Frödinge soc-
ken, Sjövede härad af Kalmar län,
upprättade år 1891-1892.

Förordnande

Sedan undertecknad erhållit Kongl. Landtbrukets-
styrelsens förordnande att såsom extra Landtbrukets-
ingenjör handlägga bland andra förättningar den
nu i frågavarande, som afser torrläggning af vatten-
skadade marker, tillhörande byarne och hemmanen
Thugenäs, Frödingehult, Frödinge, Tyrtorp, Rötola,
Klåta och Gunneskulla uti Frödinge socken, Sjöve-
de härad af Kalmar län, företogs nödiga mät-
ningar och afvägningar i Maj månad sistlidne
år. Om del af intressenterna i företaget ingingo der-
från med ansväran till Konungens Befallningshafvande

de om förvärtningens handläggande i öfverensstämmelse med lagen om dikning och annan afledning af vatten d. 30 Juni 1879; och sedan förordnande i berörde hänseende äfven blifvit för undertecknad utfärdadt, verkställt. Dess den laga synförrättningen och i samband dermed stående ytterligare undersökningar och värderingar under årets senare del, hvarpå förrättningen afslutades den 22 sistlidne December.

Äf synprotokollet med tillhörande bilagor framgår bland annat (jmf. synprotokollet §§ 9 och 15.)

att samtliga af företaget berörande jordägare och Intusset sid synförrättningen närvarande ombud för företaget förenat sig med sökandena om företaget,

att en arbetsstyrelse af tre personer med två Arbets-suppleanter blifvit utredd att ombesörja af styrelse. ha med företaget förenade åligganden,

att denna arbetsstyrelse särskildt erhållit i uppdrag, att ingå till Kongf. Majt med underdänig ansökan om erhållande af understöd ur odlingsfonden samt att å delegarnes vägnar, dels med Kongf. Majt och Kronan uppgöra kontrakt om arbetets utförande, dels uppbåa och gruttera det statslån, som därför kan erhållas.

Till detta betänkande fogad generalcarta, ett urklipp Företagets från kartbladen "Vimmerby" och "Kottervik", visar det i läge och prägarande företaget, utmärkt med grön färglägg- omfattning ning. Dess nedertöidsområde, å generalcartan begränsadt med en streckad blå kurva, tillhör ett af de mindre vattensystem, hvilka hafva sina källor i närheten af Vimmerby och här möta Stångåns dalbäcken; det afbördar sitt vatten i närmaste hand till sjön Yvern i öster och från denna sjö vidare ge-

norm den s. k. Botorns ström förbi Fästerbo bruk, hvar-
från tillstötar från Årskarsrums bruk kommande vatten
med utlopp i Gäsfjärden söder om Västervik. Företaget
afser förslagning af vattenståndade, dels odlade, dels till
odling tjenliga marker, tillhörande ofrån uppräknade
byar och hemman i Frödinge socken; samtliga jord-
egares namn och hemmantal samt deras andel i
företaget återfinnes i den detta beträffande bifogade
öfersigten Bil. D.

Närliggande Bland närliggande liksom företag må näm-
liksom nas afdelningarna i Höna socken, omkring 2 mynit
företag söder om detta företag; till dessa afdelningar omfattan-
de marker tillhörande Fränstebý, Höna, Kärsby m. fl.
hemman beviljades på af Landtbruksingenjören A.
Lagberg upprättadt förslag från ur odlingsfonden enf.
Kongl. Majt. nådiga bref af den 31 December 1890.

Vattenafled- Genom de i företaget ingående markerna löpa
ningen och på flera bäckdrag, hvilkas sänkning och reglering är
densamma in- nödvändig för företagets ändamålsenliga utförande,
verkande för- och hvilka, förenade med det från sjön Nigen
hållanden. kommande vattendraget, genomflyta nedre delen af
företaget under namn af Gröpple-ån. Till vatten-
afledningen har vid den laga synförättningen räke-
nats såväl hufvudafloppet som de i plankartan
med röda linier inritade sidofloppen, hvilka dels
tjena till upptagandet af nyssnämnda bäckdrag,
dels äro nödiga för beredande af utlopp från en del
egoskiften, hvilka icke nå fram till hufvudafloppet.
När nedom afdelningsområdet ligger Gröpple-
sagdamm; affallet från de öfverst liggande, till od-
ling afsedda markerna nedom Gunnarstulla lands-
vägsbro och ned till bottenstocken vid denna damm
utgör 6.2 meter på en sträcka af 4.6 kilometer. Detta af-

fall är visserligen fullt och mer än tillräckligt för
läggning af företagets öfre del, men de nedåt Gröfsale-
sågdamm belägna markerna betinga en sänkning till
0.85 meters djup under nuvarande bottenstocken.

Detta olika behof af sänkingsdjup har, såsom af
syndemännens utlåtande (se förätningsprotokollet Bil. J)
närmare framgår, betingat företagets delande i tvänne afdel-
ningar. Den nedre delen af företaget omfattar
all nedom afvägningspunkten 37 belägen jord samt
delvis de emellan punkterna 37 och 42 till Rötula
och Klata hörande markerna; till öfre delen af
företaget räknas delvis sistnämnda marken och för
öfrigt all ofvantiggande i företaget ingående jord.
Af samma utlåtande inhämtas, att rörande ström-
fallet vid Gröfsale, numera förfallna såg öfverens-
kommetse träffats mellan vattenverksegare och i
företaget intresserade jordegare; löseskillingen,
1000 Kronor, hafva syndemännen pröfvat vara
icke allernast skälig utan synnerligen billig.

Den öfver hufvudafloppet upprättade profit-
ritningen visar närmare markens lutning och
det tillgängliga affallets fördelning i olika bot-
tenlutningar på afloppets sträckning. Öfver
frammanande vattenmängd och nödig storlek
hos hufvudafloppet har beräkning skett och hem-
nas följande tabell närmare öfversigt af dessa
beräkningar.

För sidoafloppen, hvilka afföra obetydlig vat-
tenmängd och genomgå dyjord, upptager försla-
get en sidodosering af 1 på 1 med bottenbredd om
0.9, 0.6, 0.4 à 0.3 meter.

Kostraden för vattenafledningens utförande vi-
sas af kostnadsförslaget Bil. A.

Tabell, utvisande nederböds-område, afriinnande vattennmängd och hufvudafloppets beräknade storlek på olika sträckor af dess lopp.

Läge	Nederböds- område (sjön Njens area hänräknad) □ k. m.	Flodvattennmängd att afföra.		Vattenbetydning på 1000 metrs längd.	Vattenbetydning sidobesättning 1:1.5	Vattendjupa vid flod.	Hydraulisken delningspunkt "R"	Vattenhastighet i sek vid sakt. grad 0.0272	Vattensiktens area vid flod.	Hufvudaf- loppet beräk- nas kunna afföra i sek.
		liter i sek. per □ k. m.	kub. m. i sek.							
α - 13	51.1	75	3.83	0.6	3.0	1.15	0.76	0.74	5.43	4.02
13 - 24	48.5	"	3.64	0.7	"	1.05	0.71	0.77	4.80	3.70
24 - 34	46.2	"	3.47	1.2	2.5	1.00	0.66	0.97	4.00	3.88
34-37-39	"	"	"	1.4	2.0	"	0.63	1.00	3.50	3.50
39-45	26.6	90	2.38	2.0	1.2	"	0.57	1.12	2.70	3.02
45-49	"	"	"	1.4	"	"	0.57	0.93	2.70	2.51
49-52	24.1	"	2.17	1.0	"	"	0.57	0.79	2.70	2.13
52-56	12.7	100	1.27	"	0.9	0.9	0.49	0.71	2.02	1.43

Odlingssät-
tens beskaf-
fenshet.

Det område, som tillhör nedre delen af före-
taget, d. v. s. mark medom afvägringspunkten
N: 42, utgöres till öfvervägande del af redan od-
lad jord; plankartan, blad 1, utmärker nemligen
med gul färgbetäckning mark, som redan är od-
lad, och med grönn färgläggning i företaget ingäen-
de ångar, kärr och annan till odling afsedd ^{jord.} ~~mark.~~

Den redan odlade marken består af dyjord
på lera eller sandblandad lera. Dyjagets mäktig-
het uppgår i allmänhet till 0.6 - 1.2 meter; större
djup 1.5 - 2 meter, träffas inom Flugenas bys egor
omkring öfversta sträckan af sidoafloppet C - C
samt inom en del af Frödinge, Rötola och Flåta
byars egor, fig 45-73, der djupet uppgår till 1-2.2
meter, inom hvilka sistnämnda egor dyjorden hvi-
lar hufvudsakligen på lerblandad sand. Hittills

har öfvervägande odlats hafre, dock skördas äfven råg på de af vatten mindre besvärade ställena; och visar värtigheten, att marken väl förtjänar att torrläggas.

Ängsmarken, tillhörande Flugsnäs och Frödingehults byar består af dyjörd på lera, undantagsvis möter botten af sand. Dyjorets djup är i allmänhet 0.6—0.8 meter, och i öfrigt mellan 0.2 à 0.3 upp till 1.0 meter. Nuvarande värtigheten är nästan uteslutande starr, här och hvar träffas en planta af kärrspira (*Pedicularis palustris*) och några andra på starrängar vanligen förekommande växter. Den delvisa torrläggning, som redan verkställes, har haft till följd en väsentligen minskad afkastning af starrhö; utbytet motsvarar icke beräkningskostnaden, så att en förbättring af dessa starrängar är högeligen af behofvet påkallad. Så är ock förhållandet med den till Frödinge by hörande ängs- och odlingsmarken, fig. 38—44; dyjörddyjurets måtthetst uppgrår här till 0.4 à 2.2 meter och hvilar på sandblandad lera. Fig. 39 bär spår af tidigare odling, fig. 40 och 43 utgöres af frors- och något buskebevätt mark, återstående delen af starrängar.

Den öfre delen af företaget omfattar mycket sankt kärrängar med en och annan intressant odling. Dyjördens måtthetst är vanligen 0.2—2 meter, uppgrår dock på några på ställen till 3 meters djup; botten är sand eller grusblandad lera. Den nuvarande värtigheten utgöres öfvervägande af starr, här och hvar möta några grupper af frors (*Myrica Gale*) spridda plantor af vattenklöfver (*Megacanthos trifoliata*), en

och annan björk - och albuske samt från enstaka ställen kalflekta (*Callha palustris*), slätterblommor (*Parnassia palustris*), kräkelöfver (*Comarum palustre*) och tranbär (*Cyccoccus palustris*). Inträffar under bergningstiden starkare nederbörd, blifva dessa kärr till större delen otillgängliga; den afkastning de lemna i deras murande skick är därför synnerligen ringa. Laget nära intill byarne och nära den gamla odaljorden, hvilkens flerstädes omedelbart stöter intill dessa kärr, förklarar tillfyllest det allmänna intresse, som visas för företaget.

Afledning.

Förutom de sidoaflopp, som räknats till vattenafledningen, erfordras ytterligare några diken för uppfångande af skälldrag eller afledande af vatten från omgifvande mark. De bland dessa, hvilka i främsta rummet böra upprättas eller, der diken redan finnas, upprättas, äro å plankartan inritade med gröfre svarta linier. Inom nedre delen af företaget betecknas dessa afledningsdiken med bokstafven x, inom öfre delen af företaget med bokstafven y; de grävas 1 meter djupa, 2.2 meter breda i dagen och 0.2 meter breda i botten.

Afloppsradiklet P-z inom det öfrast i företaget ingående egoskiftet fig. 117 grävas 1.2 meter djupt, 3 meter bredt i dagen och 0.6 meter bredt i botten. Öfrvande fig. 118, 120-124 ingå icke i företaget; enligt förvaltningsprotokollet § 17, yppades nämligen farhågor, att gräfningens utsträckande fram till Gunne-skulla landsvägsbro skulle kunna vålla någon sättning å denna dyrbara bro, en omständighet, som kunde gifva anledning till ersättningsanspråk. Den gemensamma gräfningen skulle därför afslutas vid punktet 56, och pröfvade syrmännen, att fig. 117 borde i före-

taget taga det.

Kostnaden för dessa afledningsdiken x och y samt sistnämnda diket P-z finnes särskildt upptagen i kostnadsförslaget, bestridandet af kostnaden tillkommer vederbörligaste jordegare, sågägsdiken bekostas af såggrannarne med hälften hvardera.

Med få undantag när kan odlingen af i Odling, teg- nedre delen af företaget ingående ängar och kärr och täcke- obekundradt verkställas genom plöjning; flåhack- dikening. ning och bränning ^{för} endast undantagsvis komma i fråga. Inom öfre delen af företaget kan äfven plöjning användas för större delen af kärrmarkerna, en hindrigare bränning är här från sin plats och kan utan skada verkställas, emär dygorden är af större maktighet. Att ytterligare eller upprepade gånger bränna sin jord, straffar sig som käändt är själf, därför: bränning blott en gång vid markens första uppodlande, och detta varsam!.

För fräskyrdande af markernas omvandlande till åker, bör i och med vattenafledningsarbeternas framdrifvande tegdiken om 0.9 meters djup upptagas från 15 ä 20 meters afstånd, ordentliga backdiken uppgräfvas likaså snarast möjligt, hvorigenom grundvattenståndet snarast sänkes och luften beredes tillfälle fräskyrda jordens försmultning. Tegdikena behållas de första åren öppna, igentäckas sedan till täckediken, der markens fasthet det medgifver; de fördjupas dervid till 1 meters djup, stäng(er) (gärdes) af aspr eller furu läggs i botten, alla minst 7 stycken ordnade så, att trene läggs under, 3 derofvan och 2 öfverst, stängerna täckas med ris och diket igemfyllles med jord.

Den betydliga delen af företaget, som utgöres

af redan odlad jord, tarfar i allmänhet en grundlig förbättring af teg- och backediken. Alla tegdiken, hvilka icke äro nödiga att behålla ofjerna för aflöfande af backratten, böra fördjupas och igenläggas till täckta på sätt som nyss framhållits. Härigenom vinnes ökad åkervidd och en väsentlig lättmad i brukning; dessutom bejdas ogräsets framfart i och med inkränkningen af dikekanter och dikearenar, der ogräsen förträdesvis rota sig. Farliga härdar för ogräs äro och de uppkastade dikebankarne, hvilka därför en hvar jordägare bör låta sig angeläget vara ^{om} undan-
skaffa.

Kostnaden för den redan odlade jordens i-
ståndsättande har beräknats, allt efter omstän-
digheterna från 10 till 40 Kronor per hektar. För
ärgarnes, kärens och den öfriga odlingsmarkens
omdanande till åker, dervid inberäknad att dike-
ning, har beräknats 40-70-120 Kronor per hek-
tar. Den detta betänkannde åtföljande öfersigten
Bil. D visar den för hvarje jordägare beräknade
afdiknings- och odlingskostnaden, hvilken inne-
fattar beräknade ^{ut-}gifter för såväl de å planens
intagna afledningsdiken som för odling,
öfrig dikning och planering.

Genom upprepad odling af hafre utan
någon gödning eller i bästa fall med användan-
de af allt för små mängder gödningsämnen
befinner sig en stor del af den odlade jorden
i svag vätkraft. Sedan därför dikningen blifvit
istandsatt, bör från hösten medföljas en gödning
af 400 kg. Thomasfosfat och 500 kg. kainit per hek-
tar räknadt, under vinterns lopp präkors kalke

Gödning
vätföljd
nr. m.

till en mängd af 10 hektoliter per hektar. De fält, som
äro besvärade af ogräs, böra följande vär beas med
sicker och hafre, som skördas som grönfoder; efter
en grundlig bearbetning kan redan samma höst
sås råg, hvitken gifres en grävegödning, antingen
badugårdsspillning eller från våren en öfvergödning
med chilisalpetur. Trägen insås timotej från hösten,
från våren ängsbeafte, alsikebetöfver och rödbetöfver,
till mängd af sammanlagt 30-40 kg. för hvarje
hektar. Fälten brukas derpå såsom omgifvande
åkerjord. För dem, hvilka ega en större vidde af moss-
jord, lämpar sig införa ett särskildt omlopp af
råg, 3 ars vall, hafre, rotfrukter, hafre eller korn, haf-
re, sammanlagt 8 år, hvar på jorden omsorgsfullt
trädas och gödes; till rotfrukterna gödolas, vattenne
skötas genom kaltering och öfvergödning.

Vid nyodling af ängs- och skärmarken bör
i allmänhet större mängd kalte och gödnings-
ämnen användas, särskildt å skärmarkerna inom
öfre delen af förstaget, der omkr. 15 hektoliter kalte,
500 kg. Thomasfosfat och 700 kg. kainit per hekt.
läs anses tillräckligt; der bränning utan skada kan
ske, är omkring 500 kg. kainit att förorda. Sedan
marken genom några års odling af vassväd kom-
mit i god kultur, lägges den i samband med
angränsande fält eller gifres ett särskildt omlopp.
Framför allt iakttagas, att icke genom ensidig
hafroddling låta ogräs svårt insluta sig; detta för-
bygges genom insäddning till vall, och för att
insäddningen skall lyckas, är jordens riktan-
de från kalte ett bland de första villkoren.

Förbättring af dyjorden med påsevärandet af
lera eller sand bör så mycket möjligt är ligga

den omtänksamme moss-odlaren om hjertat, och i allmänhet gäller att genom egna försök med olika mängder gödningsämnen och tillgängliga jordförbättringsmedel söka utröna hvad som särskildt lämpar sig för det och det fältet. Goda anvisningar i dessa hänseenden vinnas genom insändande af prof af jord och jordförbättringsmedel till någon af statens kemiska stationer.

Företaget i Af den detta betänkande bifogade öfversikten
ekonomiskt af jordens värde och de för företagets utförande
hänseende. beräknade kostnaderna (se Bil. D.) framgår:

1° för nedre delen af företaget:

att viddens, som förbättras, utgör 101.987 hektar,

att jordens nuvarande värde uppgår till 27048.53

Kronor, hvilket motsvarar 265.22 Kronor
per hektar

att den genom vattenafledningen tillskyndade
jordförbättringen uppskattats till 24232.62

Kronor d. v. s. i medeltal 237.60 Kronor per
hektar.

att kostnaden för vattenafledningen beräknats till

12200 Kronor eller, för hvarje hektar räke-
nad, 119.62 Kronor, samt

att ökade jordvärdet genom vattenafledning,
odling och dikning uppgår till 28148.14

Kronor mot en beräknad kostnad af
16115.52 Kronor.

2° för öfre delen af företaget:

att viddens, som förbättras, utgör 46.244 hektar

att jordens nuvarande värde uppgår till

6392.59, Kronor, hvilket motsvarar 138.24

Kronor per hektar

att den genom vattenafledningen tillskyndade
jordförbättringen uppskattats till 13030.75
Kronor, eller i medeltal 281.78 Kronor per
hektar

att kostnaden för vattenafledningen beräknats
till 5900 Kronor, eller för hvarje hektar 127.58
Kronor, samt

att det förökade jordvärdet genom vattenafled-
ning, odling och dikning uppgår till 15953.63
Kronor mot en beräknad kostnad af 8822.89
Kronor.

Såsom bilagar följa, förutom tvänne kartblad, Kartor
plan-karta, blad 1, och profilutringar, blad 2, och
kostnadsförslag _____ Bil. A. handlingar
gräfningsstabeller _____ " B.
arbetsplan _____ " C.
öfversigt af jordens värde och de för före-
tagets utförande beräknade kostnader — " D.

Arbetsstyrelsen för företaget har dessutom
undermåttats, att vid förelagets aflemnande skall
bifogas såväl detta betänkande med tillhöran-
de kartor som afskrift af de laga synförelägg-
ningshandlingarne, derjemte vederbörande kom-
munalstämmas yttrande om företaget och det
särskildta utlåtande, som af understecknad
afgifvits på grund af Kungens Befallnings-
hafvandes förordnande och med anledning
af Kongl. Högskolens angående vissa vil-
kor för tillstånd från det allmänna sida
till vattenafledning m. m.

Företaget, som afser förbättrad och vid- Tillstyrkan
gad kultur af mark belägen omedelbart och förord.
intill eller i närheten af byarne och deras

gamla åkerjord, förtjenar väl att tillstyrkas; det
allmänna intresse, som visas för utförandet af det
samma, och den omständighet att inga som helst
olägenheter eller hinder finnas för vinnande af till-
stånd från det allmännas sida till företagets utfö-
rande, gör ytterligare, att jag utan tvekan kan för-
orda detsamma till erhållande af understöd ur
odlingsfonden. Jönköping i Februari 1892.

Axel Vilh. Nordh.
extra Landtbrukeringeniör.

Kostradsförslag

för torrläggning och odling af vatten-
skadade marker, tillhörande Fingenäs, Frö-
dingehult, Frödinge, Tyrtorp, Rötola, Skåta
och Gunneshälla i Frödinge socken, Sjövede
härad af Kalmar län.

Dagsoverkopris 2 Kronor.

Läge.	Längd i meter	Arbete	Kubikmeter.	i Kr.	Kostnad	Summa Kronor.
1.	2	3.	4	5.	6.	7.
		<u>I Vattenafledning.</u>				
		<u>A Nedre delen af företaget</u>				
		<u>Hufvudafloppet (Gröpple-än)</u>				
		<u>sträckan A-F-F'</u>				
		Lösen för strömfallet vid Gröpple sågdammen			1000	-
A		Fördjupning af dammöf- ningen vid Gröpple sågdammen			50	-
A-5	85	Grus och stembunden mark	390	0.70	273	-
		Bergsprängning	5	6.-	30	-
5-6	70	Lera	350	0.25	87	50
6-8	67	Grus och stemb. lera	200	0.75	150	-
		Bergsprängning	210	4.-	840	-
8-10	120	Landblandad lera	900	0.30	270	-
10-12	100	Grus och stemb. lera	940	1.-	940	-
		Bergsprängning	47	5.-	235	-
12-15	260	Dyjfjord på lera	1775	0.30	532	50
15-17	200	d ^o	1380	0.30	414	-
		Oft.			4822	-